

Prof. Dr. M. Kerem Doksat
Arş. Grv. Dr. Barış Gönen
Arş. Grv. Dr. Fuat Beşkardeş

BİR YALNIZ ADAM

Sullivan, kişilik gelişiminin sosyal bir çerçevede geliştiği kanaatinde olan ilk Amerikalı kuramcıdır. **Sullivan**, diğer insanlar olmadan bir insanın kişiliğinin de olamayacağını söylüyor ve bir kişiliğin diğer insanlarla olan kompleks ilişkiler açısından izole edilemeyeceğini düşünüyordu. Kişiliği "insan hayatını karakterize eden, nispeten tekrarlayıcı kişiler-arası keyfiyetler (situations) örüntüsü" diye tanımlıyordu.

Kişiler-arası kuramı değişik gelişim aşamalarının (bebeklik, çocukluk, gençlik, preadolesans, erken adolesans, geç adolesans ve yetişkinlik) önemini vurgular. Sağlıklı insanî gelişim kişinin karşısındaki yakınlık kurabilme yeteneği ile ilişkili olup, her yaşta anksiyete sağlıklı ilişkiler kurmada araya girebilmektedir. Belki de en önemli gelişim aşaması preadolesanstır.

Bu dönemde çocuklar ilk kez samimiyet kurabilme kapasitelerini fark ederler fakat buna eşlik edebilen şehvet duygularını da içeren döneme ve yaşa henüz ulaşamamışlardır. **Sullivan**, kişilerin aynı insana karşı yakınlık ve şehveti birlikte hissedebildiklerinde sağlıklı gelişimi yakaladıklarını düşünür.

İronik olarak, **Sullivan**'ın beşerî münasebetleri çoğu zaman tatmin edici değildir. Çocukluğu yalnız ve terk edilmiş şekilde geçer; ergenlik çağında en azından bir kez şizofrenik epizod yaşar, erişkinlik döneminde de sadece yüzeysel ve ambivalan ilişkileri olur. Bu kişiler-arası ilişki güçlüklerine rağmen veya bunların sayesinde **Sullivan** insanın kişiliğinin anlaşılmasına çok katkıda bulunmuştur. **Leston Haves**'a göre katkısını tek ayak üzerinde yürüyerek yapmış, hiçbir zaman spontanite, alıcılık ve yakınlık kurabilme kapasitesi kazanamadan hayatını sürdürmüştür.

ÇOCUKLUĞU

Harry Stack Sullivan, 21 Şubat 1892'de New York'un güneyindeki küçük çiftlik kasabalarından merkeze yakın bir varoş bölgesi olan Norwich'te fakir, Katolik ebeveynlerin tek hayatta kalabilen çocuğu olarak dünyaya gelir. Ailesi "potato famine'den" İrlandalı göçmenlerdir.

Babası içine kapanık bir adam, annesi ise mutsuz, acılı ve sürekli yakınan bir kadındır. Teyzesinin ise lezbiyen olduğu yönünde söylentiler vardır. Katoliklik muhalifi ve fakir bir bölgede büyüyen, Protestan bir topluluk içinde yalnız kalmış bir çocuktur.

Annesi **Ella Stack Sullivan** babası **Timothy Sullivan** ile evlendiğinde 32, minik **Sullivan** dünyaya geldiğinde ise 39 yaşındadır. Daha önce iki erkek doğurmuş, fakat ikisi de ilk yaşlarını dolduramadan ölmüşlerdir. Sonuç olarak **Ella Stack Sullivan**, kendisine son kez anne olabileceği şansını sağlayacak tek çocuğunu korur ve kollar. Babası **Timothy** çekingen, içe dönük bir adam olup eşini kaybedene ve **Sullivan** önemli bir hekim olana kadar oğluyla yakın bir ilişki geliştirememiştir. **Timothy Sullivan**, bir çiftlik çalışanı ve fabrika işçisi olarak, **Sullivan**'ın üçüncü yaş gününde önce karısının ailesinin **Symrna** köyünün dışında, **Norwich**'e 10 mil uzaklıkta olan çiftliğine taşınır. Bu dönemde, annesi esrarengiz bir şekilde evden uzaklaşır. Bu dönemde **Sullivan** Gaelic (İrlanda'ca) aksanı zor anlaşılabilir anneannesi tarafından büyütülmüş, bir yıldan uzun süren bir ayrılıktan sonra, muhtemelen akıl hastânesinde olan annesi Ella evine dönmüştür; yâni annesinin muhtemelen en az bir psikotik atağı olmuştur. Sonuçta, **Sullivan**'a annelik yapan iki kadın söz konusudur: Annesi ve anneannesi. 1903'de anneannesi öldükten sonra bile iki annesi olmaya devam eder çünkü bekâr bir teyzesi çocuk bakımında yardım için evlerine gelir. İki ebeveyn de fakir İrlandalı Katolik menşeden gelseler de, annesi Stack ailesini sosyal olarak Sullivanlar'a göre üstün olarak değerlendirir.

Kendisi önemli bir hekim olana kadar, **Sullivan** da Stacklar'ın üstünlüğünü kabul eder, fakat daha sonra insanların benzerliklerini önemseyen kişiler-arası kuramını geliştirdikten sonra annesinin iddialarının hatasını anlar.

Okul öncesi çocukluk döneminde yaşatlarından ne tanıdığı ne de arkadaşı vardır, fakat 5 yaşından önce birkaç adet hayâli arkadaş yaratmıştır. Okula başladıktan sonra da Anglosakson Protestan bir toplulukta İrlandalı Katolik bir çocuk olarak kendini yabancı gibi hissetmeye devam eder. İrlandalı aksanı ve keskin zekâsı Smyrna'daki okul yıllarında sınıf arkadaşları arasında onu sevmeyen bir kişi yapar. 8.5 yaşına geldiğinde komşu çiftlikten 13 yaşındaki bir çocukla yakın bir arkadaşlık kurar. Bu kişi **Clarence Bellinger** adında aynı liseye başlayan bir çocuktur. Yaş olarak akran olmasalar da, sosyal ve entellektüel düzeyde çok fazla ortak noktaları vardır. Sosyal olarak ikisi de geridirler, fakat entellektüel olarak ileridirler, her ikisi de daha sonra psikiyatr olurlar ve hiç evlenmezler. **A. H. Chapman**'a göre bu ilişkinin homoseksüel (homoseksüel) boyutu vardır, fakat **Helen**

Swick Perry'e göre bu ilişkide açıkça cinsel birlikteliğin olduğu şüphe götürür. Buna karşılık, **Clarence**'den "şehrin hemcinseli" diye bahsedildiği bilinir. **Sullivan**, **Clarence** ile kurduğu arkadaşlığın kendi kişiler-arası gelişimine önemli katkılarda bulunduğunu düşünmüşse de, ileride kendisi de psikiyatr olduktan sonra **Clarence**, **Sullivan**'dan nefret ettiğini dile getirir!

Her iki durumda da bu ilişkinin **Sullivan**'ın hayatında dönüm noktası olduğu âşikardır. Onda yakınlık kurabilme gücünü, kendi gibi olmasa da diğerini sevebilme yeteneğini uyandırmıştır. **Sullivan**, kuramının olgunlaşmış şeklinde preadolesan yaşlardaki geliştirilen yakın ilişkinin terapötik ve sihirsel gücüne önemli vurgular yapmıştır. Bu inanç da, tıpkı diğer **Sullivan** hipotezleri gibi, kendisinin çocukluk çağı yaşantılarından köken almaktadır.

TAHSİL DÖNEMİ

Sullivan, çiftçilikle değil bilim ve kitaplarla ilgilendir. Yoğun iş yükünün gerektiği bir çiftlikte tek çocuk olmasına rağmen, aldırılmaz görünüşü ve unutkanlığıyla işleri unutarak atlatmayı başarır. Hoşgörülü olan annesi de onun adına işleri tamamlar ve onun kredi almasına yardımcı olur. Liseyi parlak bir talebe olarak 16 yaşında birincilikle bitirir. Sonrasında psikiyatriye ilgisi olmasına rağmen fizikçi olmak gayesiyle Cornell Üniversitesi'ne burslu olarak girer. Cornell'deki akademik performansı bir felâket olur ve bir yıl sonra okuldan uzaklaştırılır. Cornell'de posta sahtekârlığı yüzünden başı bâzi yasalarla derde girer. Kendisinden büyük öğrenciler büyük ihtimâlle onun adını vererek postayla bâzi yasadışı kimyasallar ısmarlamışlardır. Her durumda da, iki sene boyunca **Sullivan** esrârengiz bir şekilde ortadan kaybolur. **Perry**, **Sullivan**'ın bu dönemde şizofrenik bir atak yaşamış olabileceğini ve akıl hastânesine sevk edilmiş olması ihtimâlini vurgularsa da, hastâneye yatış kayıtları hiçbir zaman bulunamamıştır. **Alexander** ise bu dönemde kendinden yaşlı bir erkek modelin ona yol gösterdiğini, (homo?) seksüel paniğini aşmasına yardımcı olduğunu ve psikiyatriye olan ilgisinin artmasına yol açtığını zannetmektedir. 1909'dan 1911'e kadar süren bu esrârengiz ortadan kayboluşun sebebi ne olursa olsun, bu arada yaşadıkları onu akademik ve muhtemelen cinsel olarak olgunlaştırmış gibi görünmektedir.

1911'de bir yıllık başarısız tahsil olan tahsil sonrası o dönemde pek itibar görmeyen bir okul olan Chicago Tıp Fakültesi'ne yazılır ve notları ortalama olsa da Cornell'dekilere göre büyük ilerleme kaydeder. Tıp fakültesi derslerini 1915'de tamamlar fakat 1917'e kadar diplomasını alamaz. **Sullivan** bu gecikmeyi okul taksitlerini tam olarak yatıramamasına bağlamıştır, fakat **Perry** 1915'de tüm gerekli akademik ihtiyaçlarını tamamlamamış olduğuna dâir deliller bulmuştur. Buna rağmen **Sullivan** nasıl tıbbiye diplomasını alabilmiştir? Bu soruya hiç bir biyografi

yazarı tatminkâr cevap verememiştir. **Alexander**, muhtemelen **Sullivan**'ın bir yıllık tıbbi çalışmaları sonucu kayda değer ikna yeteneklerini kullanarak internlik yerine bunları saydırmayı kabûl ettirdiğini ifâde eder. Mezuniyetinin ertesi senesi de Chicago Koleji kapatılır.

KARIYERİ

Bu esnada ABD Birinci Dünya Savaşı'na girmiştir ve doktor subaylara ihtiyacı vardır. Gerek savaşta gerekse savaştan sonra askerî doktor olarak çalışmaya devam eder. Bu dönemde hayatı, ilerdeki parlak kariyerinin aksine, karışık ve düzensizdir. Birçok endüstriyel kurum, sigorta şirketleri, ulusal güvenlik, ordu ve devlette çeşitli görevlerde çalışır. Psikiyatri ile ilk ilişkisi, Washington'daki St. Elizabeth Hastânesi ve Veteranlar İdaresi arasında liyezon memuru olarak çalıştığı dönemde olur.

1921'de resmî eğitimi olmadan Washington DC'de St. Elizabeth Hastânesi'ne gider ve orada ABD'nin en çok tanınan nöropsikiyatrlarından ve psikanalistlerinden birisi olan **Dr. William Alanson White** ile yakın ilişkiler kurar. Orada ilk kez çok sayıda şizofrenik hasta ile çalışma imkânı bulur. St. Elizabeth'deki hastalarla konuşmaya ve buradaki derslere katılmaya başlar. **Dr. William A. White**, Baltimor'daki Sheppard ve Enoch Pratt hastânesinde iş bulmasına yardımcı olur. Bu, **Sullivan**'ın kariyerinde bir dönüm noktası oluşturur. Hayatının bu evresinde şizofreni üzerinde yoğun çalışmalar yürütür ve bunlar da kişiler-arası ilişkilerin önemi üzerinde odaklaşmasına yol açar.

Sullivan, şizofren hastaların konuşmalarını anlamlandırmaya çalışırken hastalıklarının sosyal ve kişiler-arası faktörlerden kaynaklanan anksiyete ile ilgili olduğunu anlar. Klinik tecrübeleri de kademeli olarak kişiler-arası kuramın gelişmesine yol açar.

Vaktinin ve enerjisinin çoğunu Sheppard'da hastâne görevlilerini eğitmeye ayırır. Kendisi de bir miktar terapi yapsa da profesyonel olmayan sempatik hastâne görevlilerinin insancıl ilgi ve saygı göstermeleriyle şizofrenleri tedavi ettiği bir sistem geliştirir. Bu program onun ün kazanmasına yol açar. Genç şizofrenleri iyileştirme konusunda iyi bir şöhrete sâhip olur. 1926 yılına gelindiğinde, fakültede akademik görevlerden ve bulunduğu hastânenin araştırma bölümünün başkanlığından sorumludur. Birçok psikiyatrik topluluk içerisinde aktif rol almaktadır. American Journal of Psychiatry dergisinin yardımcı editörü olur. 1930 Martı'nda, politik nedenlerden dolayı Sheppard'dan istifa eder.

O yıl daha sonra New York'a taşınır ve özel sektörde çalışmaya başlar, kişiler-arası ilişkiler hakkındaki bilgilerini şizofreni dışındaki hastalıkları da inceleyerek derinleştirmek istemektedir; özellikle obsesif kökenli hastalıklarla ilgilenir. Zor zamanlar geçirir, baktığı hastalar kendi masraflarını karşılamaktan âciz fakir insanlardır. Birçok hastâne çalışarak

şizofreni tedavisi üzerinde özelleşir. Zamanındaki görüşlere aykırı olarak, şizofreninin tedavisinde psikoterapinin de faydalı olabileceğine dikkat çeker.

New York'ta ikametinin olumlu bir yanı, Avrupa kökenli pek çok psikiyatr ve sosyal bilimci ile tanışması olur. Bunların arasında **Karen Horney**, **Erich Fromm**, **Frida Fromm Reichmann** sayılabilir; **Sullivan** ve **Clara Thompson**'la birlikte **Zodiac grubunu** oluştururlar. Bu gayri resmî bir organizasyondur, düzenli olarak içki masasında toplanıp psikiyatrideki ve ilişkili sosyal bilimlerdeki eski ve yeni fikirleri tartışırlar. **Sullivan**, **Thompson** ile önceden tanışır ve onu Avrupa'ya seyahat ederek **Freud**'un müritlerinden **Sandor Ferenczi**'den eğitim analizi almaya ikna eder. **Sullivan**, **Zodiac grubunun** tüm üyelerinden ve **Thompson**'dan terapötik tekniğinin dolaylı yoldan **Freud** tarafından etkilendiğini öğrenir. Aynı zamanda iki diğer önemli kuramcılardan **Adolf Meyer** ve **William Alanson White**'in da kendi terapi pratiğinde önemli yer teşkil ettiğini ifade eder. Burada geniş bir hasta kitlesine sâhip olur. Bu arada, **Ferenczi** tarafından analizi bitirilen **Dr. Clara Thompson**'ın 300 saatlik bireysel analizinden geçer. **Sullivan** psikanalitik hareketin bir parçası olmakla birlikte Freudiyen kuramdan memnun değildir. Benzer görüşleri taşıyan meslektaşlarıyla birlikte 1936 yılında William A. White Vakfı'nın, Washington Psikiyatri okulunun ve "Psychiatry" dergisinin kuruluşunu destekler. Bu dönemde sosyal bilimlerin psikiyatri üzerindeki etkilerini kapsayan fikirleri şekillenmeye başlar. Bu fikirler interpersonal terapi formülasyonlarının temellerini oluşturmaktadır. Tekniğinde bir miktar Freudiyen etkiye rağmen, kuramı ne psikanalitik ne de neofreudiyen yapıdadır.

New York'taki iskânı sırasında **Sullivan** Chicago Üniversitesi'nden de pek çok önemli sosyal bilimcinin etkisi altına girer. Bu dönemde, Chicago Üniversitesi'nden kültürel antropolog **Dr. Edward Sapir** ve aynı üniversiteden başka bir öğretim görevlisi olan siyaset bilimci **Dr. Harold Lasswell** ile tanışır. **Sullivan** özellikle bu iki adam ve diğerlerinden aldığı ilhamla sosyal bilimlerin psikiyatrideki önemini vurgulamıştır. En çok etkilendiği kişiler arasında sosyal psikolog **George Herbert Merad**, sosyologlardan **Robert Ezra Park** ve **W. I. Thomas**, antropolog **Edward Sapir** ve siyaset bilimcisi **Harold Lasswell** yer almaktadır. **Sullivan**, **Sapir** ve **Lasswell** birincil olarak Washington DC'de **William Alanson White** Psikiyatri Derneğini kurmakla görevlidirler ve bu derneğin amacı psikiyatriyi diğer sosyal bilimlerle birleştirmektir. **Sullivan** derneğin ilk başkanı olur, 1937 yılında derneğin yayın organı olan "Psychiatry" dergisini kurar ve editörü olarak görev yapar. **Sullivan**'ın liderliğindeki kuruluş, zamanla, **Washington Psikiyatri Okulu** olarak bilinen eğitim enstitüsü hâline gelir. Bu faaliyetlerden dolayı **Sullivan** pek de kazançlı olmayan New York pratiğinden vazgeçer ve Washington DC'ye geri taşınır; orada okula ve dergisine

sıkıca bağlanır. 1939'da Washington DC'ye döndükten sonra kendini yazmaya, eğitime ve muayenehânesine adar. İkinci Dünya Savaşı'nın sona ermesiyle, kişiler-arası ilişkilerle ilgili fikirlerinin milletler arasındaki çatışmaların da önlenmesine katkıda bulunabileceğini ve savaş tehlikesini engelleyebileceğini düşünmeye başlar. Kanadalı bir psikiyatr ve Dünya Sağlık Örgütü'nün daha sonraki başkanlarından olan **Dr. Brock Chisholm** ile kurduğu işbirliği vâsıtasıyla bu fikirlerini uygulamaya koyar. Dolayısıyla, Dünya Akıl Sağlığı Birliği (World Federation for Mental Health) kurulmuş olur. UNESCO'da konsültanlık görevi yapar. Psikiyatri dışında, güneydeki siyahî gençlik üzerine, Nazi Almanyası'ndaki anti-semitizm üzerine ve uluslararası insanlık suçlarıyla ilgili yazılar da yazar.

CİNSEL HAYATI

Pek çok biyografi yazarı **Sullivan**'ın cinselliği konusunda rahat olmadığı ve evlilikle ilgili olarak ikircikli (ambivalan) duygular taşıdığını söyler. 1927 yılında, daha sonra evlât gibi gördüğünü söyleyeceği 15 yaşındaki genç erkek çocuk olan **James Inscocoe** ile tanışır ve onu evine alır. Bu delikanlı **Sullivan**'ın mâlî işlerine bakar, elyazmalarını kaleme alır ve ev işlerini yürütür. Resmen evlât edinmese de, **Sullivan** onu oğlu olarak görür ve yasal ismini de **James I. Sullivan** olarak değiştirir. **James** hayatı boyunca **Sullivan**'a eşlik eder. **Sullivan**'ın iş arkadaşları, bu ikilinin arasında romantik bir ilişki olduğuna inanmaktadırlar. **Sullivan**'ın kişiliğiyle ilgili bilgilerin bir kısmı gerçek, bir kısmı anekdot, bir kısmı ise dedikodudur. Genel olarak, hemcinsel olduğundan şüphelenilmektedir. Özellikle gençlik dönemiyle ilgili olarak doğruları söylemediği ise bir spekülasyondur. İkinci dünya savaşı sırasında Amerikan ordusunun hemcinsel erkekleri ayırmada kullandığı psikiyatrik programı geliştirir. **Sullivan** hemcinsel erkeklerin askerlik yapmaya uygun olmadığını düşünmektedir. Esas amacı hemcinsel erkeklere yardım etmek olmasına rağmen, bu girişim "homoseksüelliğin" bir akıl hastalığı olarak görülmesine ve damgalanmanın daha da artmasına neden olur. Parayla arasının iyi olmadığı gerçektir (arkadaşlarından sıklıkla borç alır ve 1930'lu yıllarda iki kez iflâs eder).

SON DEMLER

1949 yılında Ocak ayında **Sullivan** Amsterdam'da Ruh Sağlığı Dünya Federasyonu'nun bir toplantısına katılır. Eve dönüş yolunda, 14 Ocak tarihinde Paris'te bir otel odasında muhtemelen bir beyin kanaması veya kalb krizi sonucunda hayatını kaybeder. Alkolü de aşırı miktarda kullandığı bilinmektedir. Bu olay 57'nci doğum gününden birkaç hafta sonra gerçekleşir.

Öldüğü esnâda, tahmin edilebileceği üzere, yapayalnızdır!

Sullivan'ın dine karşı olan tutumu da ikirciklidir.

Kiliseye düzensiz olarak giden Katolik bir âilenin çocuğu olmasına rağmen, erken yaşlarda Katolikliği terk eder. İleriki hayatında tanıdıkları ve arkadaşları onu dinsiz ve Katoliklik karşıtı biri olarak değerlendirseler de, **Sullivan** onları şaşırtarak Katolikliğin usûllerine uygun olarak yakılmayı isteyen bir vasiyet yazar! Bu talebi, bedeninin Paris'te yakılması dışında yerine getirilir. Külleri daha sonra ABD'ye götürülmüş, bir tabuta konmuş ve Katolik ölçülerine göre okunan bir ağıtla gömülür.

Dexter Bullard, Sullivan'la ilgili hâtıralarını anlatırken, "Ona karşı duyulan sevgi ve nefret aynı yoğunlukta idi. Kimse onu tamamen bilmiyordu. O benim şimdiye kadar gördüğüm dâhiye en yakın olan şeydi" der.

Önemli bilimsel gerçek ve olgu odur ki, psikoza ve muhtemel hemcinselliğine, asosyallığına rağmen **Sullivan**'in kişilik kuramlarına en önemli katkısı gelişim evreleri üzerine olan görüşleriyle olmuştur. Psikiyatri alanına getirdiği yeniliklerden **Erik Erickson, Eric Fromm, Karen Horney** gibi birçok Amerikan psikiyatri bir şekilde etkilenmiştir.

FAYDALANILAN ve TAVSİYE EDİLEN KAYNAKLAR

- Carducci B (1998) The Psychology of Personality. Pacific Grove, CA: Brooks/Cole Publishing Company.
- Crowley RM (1980) Cognitive elements in Sullivan's theory and practice. J Amer Acad Psychoanal; 8: 115-126.
- Crowley RM (1981) Harry Stack Sullivan as social critic. J Am Acad Psychoanal; 9: 211-226.
- Cullander C (1984) Review of Psychiatrist of America. The Life of Harry Stack Sullivan. Psychoanal Q; 53: 131-134.
- Feist J, Feist GJ (2002) Theories of Personality, Fifth Edition. New York: McGraw-Hill, 202-230.
- Goethals GW (1976) Evolution Sexual & Genital Intimacy Comparison Erikson vs Sullivan; J Am Acad Psychoanal; 4: 529-544.
- McAdams, Dan P (1994) The Person: an Introduction to Personality Psychology. Ft. Worth: Harcourt Brace.
- Mullahy P (1948) Oedipus, myth and complex. New York:

- Hermitage Press, Inc, 286-291.
- Perry, Helen Swick (1982) Psychiatrist of America: The life of Harry Stack Sullivan. Harvard: Belknap.
- Sullivan HS (1953) The interpersonal theory of psychiatry. New York: Norton.
- Sullivan HS (1955) Conceptions of Modern Psychiatry: First William Alanson White Memorial Lectures. London: Tavistock Publications.
- Sullivan HS (1925) The oral complex. Psychoanal Rev; 12: 30-38.
- Sullivan HS (1926) Erogenous maturation. Psychoanal Rev; 13: 1-15.
- Sullivan HS (1934) Review of Towards Mental Health. The Schizophrenia Problem. Int J Psychoanal; 15: 346-347.
- Sullivan HS (1947) Conceptions of Modern Psychiatry. Washington, DC: Wm. Alanson White Psych. F.
- Sullivan HS (1953) The Interpersonal Theory of Psychiatry. New York: WW Norton & Co.
- Sullivan HS (1962) Schizophrenia as a Human Process. New York: WW Norton & Co.
- Sullivan HS (1962) Schizophrenia as a Human Process. With Introduction and Commentaries by Helen Swick Perry. New York: Norton.
- Sullivan HS (1964) The Fusion of Psychiatry and Social Science. New York: WW Norton & Co.
- Sullivan HS (intro. by H. Perry) (1965) The Fusion of Psychiatry and Social Science. Contributions to Social Science, with an introd. and commentaries by H. Perry. New York: WW Norton.
- Sullivan HS (1992) Clinical Studies in Psychiatry. New York: WW Norton.
- Perry H (1982) Psychiatrist of America. The Life of Harry Stack Sullivan. Cambridge: Harvard Univ. Press.
- Schulz CG (1987) Sullivan's influence on Sheppard Pratt. J Amer Acad Psychoanal; 15: 247-254.
- <http://www.delmar.edu/socsci/faculty.html>
- <http://hedgeschool.homestead.com/sullivan.html>
- <http://www.psych.org/pnews/98-05-15/hx.html>
- <http://reference.allrefer.com/encyclopedia/S/SullvnH.html>
- <http://www.psych.org/pnews/98-05-15/hx.html>
- <http://www.psych.org/pnews/98-05-15/hx.html>
- <http://www.apsa-co.org/ctf/pubinfo/about/bios/sullivan.html>
- http://www.glbtq.com/social-sciences/sullivan_hs.html
- <http://www.psych.org/pnews/98-05-15/hx.html>